mathematica.gr

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Νέο σύστημα

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Τετάρτη 17 Ιουνίου 2020

Λύσεις

των

θεμάτων

Έκδοση 1η (17/06/2020, 19:30)

Οι απαντήσεις και οι λύσεις
είναι αποτέλεσμα συλλογικής δουλειάς
των Επιμελητών των φακέλων του Λυκείου
του Δικτυακού Τόπου **mathematica.gr**
με βάση υλικό που αναρτήθηκε στο mathematica
https://www.mathematica.gr/forum/viewtopic.php?f=133&t=67348

Συνεργάστηκαν οι:

Βαρβεράκης Ανδρέας, Κακαβάς Βασίλης,
Καρδαμίτσης Σπύρος, Κατσίπης Νίκος, Μάγκος Θάνος,
Μπεληγιάννης Αθανάσιος, Παπαγρηγοράκης Μίλτος,
Πρωτοπαπάς Λευτέρης, Ρίζος Γιώργος, Στεργίου Μπάμπης,
Στόγιας Σωτήρης, Συγκελάκης Αλέξανδρος,
Τηλέγραφος Κώστας, Τσιφάκης Χρήστος, Χασάπης Σωτήρης

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 17 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
Νέο σύστημα

ΘΕΜΑ Α

Α1. Έστω μια συνάρτηση f η οποία είναι ορισμένη σε ένα κλειστό διάστημα [α, β]. Αν

- Η f είναι συνεχής στο [α, β] και
- f(α)≠ f(β)

να αποδείξετε ότι για κάθε αριθμό η μεταξύ των f(α) και f(β) υπάρχει ένας τουλάχιστον $x_0 \in (\alpha,\beta)$ τέτοιος ώστε $f(x_0)=\eta$. **Μονάδες 7**

Α2. Πότε μια συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη σε ένα κλειστό διάστημα [α, β] του πεδίου ορισμού της; **Μονάδες 4**

Α3. Θεωρήστε τον παρακάτω ισχυρισμό:
«Για κάθε συνάρτηση f, ορισμένη, παραγωγίσιμη και γνησίως αύξουσα στο $\mathbb{R}$, ισχύει $f'(x)>0$ ».

α) Να χαρακτηρίσετε τον ισχυρισμό, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα Α, αν είναι αληθής, ή το γράμμα Ψ, αν είναι ψευδής. (μονάδα 1)

β) Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας στο ερώτημα α). (μονάδες 3)

Μονάδες 4

Α4. *Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη* ***Σωστό****, αν η πρόταση είναι σωστή, ή* ***Λάθος****, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.*

α) $\lim\limits_{x\to 0}\left(\dfrac{1}{x^{2\nu+1}}\right)=+\infty$, για κάθε $\nu\in\mathbb{N}$.

β) Αν f, g είναι δύο συναρτήσεις με πεδία ορισμού Α και Β, αντίστοιχα, τότε η $g\circ f$ ορίζεται, αν $f(A)\cap B\neq\varnothing$.

γ) Η γραφική παράσταση της συνάρτησης $f(x)=\sqrt{|x|}$, $x\in\mathbb{R}$ έχει άξονα συμμετρίας τον y′y.

δ) Η εικόνα f(Δ) ενός διαστήματος Δ μέσω μιας συνεχούς και μη σταθερής συνάρτησης είναι πάντα διάστημα.

ε) Δίνεται ότι η συνάρτηση f παραγωγίζεται στο $\mathbb{R}$ και ότι η γραφική της παράσταση είναι πάνω από τον άξονα $x'x$. Αν υπάρχει κάποιο σημείο $A(x_0, f(x_0))$ της C_f, του οποίου η απόσταση από τον άξονα x′x είναι μέγιστη (ή ελάχιστη), τότε σε αυτό το σημείο η εφαπτομένη της C_f είναι οριζόντια.

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α1. Θεωρία. Θεώρημα ενδιάμεσων τιμών. Στο σχολικό βιβλίο, σελ. 76.

Α2. Θεωρία. Στο σχολικό βιβλίο, σελ. 104.

Α3. **α.** Ψ.

β. Π.χ. το σχόλιο στο σχολικό βιβλίο, σελ. 136.

Α4. **α. Λ** **β. Σ** **γ. Σ** **δ. Σ** **ε. Σ**

ΘΕΜΑ Β

Δίνονται οι συναρτήσεις:

$f:(1,+\infty)\to\mathbb{R}$, με τύπο $f(x)=\dfrac{x+2}{x-1}$ και

$g:\mathbb{R}\to\mathbb{R}$, με τύπο $g(x)=e^x$.

Β1. Να προσδιορίσετε τη συνάρτηση $f\circ g$.

Μονάδες 5

Β2. Αν $(f\circ g)(x)=\dfrac{e^x+2}{e^x-1}$, με $x>0$, να αποδείξετε ότι η συνάρτηση $f\circ g$ είναι ‘1-1’ και να βρείτε την αντίστροφή της.

Μονάδες 8

Β3. Αν $\phi(x)=(f\circ g)^{-1}(x)=\ell n\left(\dfrac{x+2}{x-1}\right)$, με $x>1$, να μελετήσετε τη συνάρτηση ϕ ως προς τη μονοτονία.

Μονάδες 6

Β4. Αν ϕ είναι η συνάρτηση του ερωτήματος **Β3**, να βρεθούν τα όρια

$$\lim_{x\to 1^+}\phi(x) \quad \text{και} \quad \lim_{x\to+\infty}\phi(x).$$

Μονάδες 6

ΛΥΣΗ:

Β1. Για το πεδίο ορισμού της σύνθεσης της g με την f έχουμε

$$A_{f\circ g}=\{x\in A_g \text{ και } g(x)\in A_f\}=\{x\in\mathbb{R} \text{ και } e^x>1\}=\{x\in\mathbb{R} \text{ και } x>0\}=(0,+\infty)$$

και ο τύπος της είναι

$$(f\circ g)(x)=f(g(x))=f(e^x)=\frac{e^x+2}{e^x-1},\ x>0.$$

Β2. Για κάθε $x_1,x_2\in(0,+\infty)$ με

$$(f\circ g)(x_1)=(f\circ g)(x_2)\Rightarrow \frac{e^{x_1}+2}{e^{x_1}-1}=\frac{e^{x_2}+2}{e^{x_2}-1}\Rightarrow e^{x_1+x_2}-e^{x_1}+2e^{x_2}-2=e^{x_1+x_2}-e^{x_2}+2e^{x_1}-2\Rightarrow$$
$$\Rightarrow 3e^{x_2}=3e^{x_1}\Rightarrow e^{x_2}=e^{x_1}\Rightarrow x_1=x_2,$$

άρα η συνάρτηση $f\circ g$ είναι 1-1 άρα αντιστρέφεται.

Είναι

$$y=\frac{e^x+2}{e^x-1}\Leftrightarrow ye^x-y=e^x+2\Leftrightarrow ye^x-e^x=y+2\Leftrightarrow (y-1)e^x=y+2$$

- Για $y=1$ έχουμε $0=3$, αδύνατη.
- Για $y\neq 1$ έχουμε $e^x=\dfrac{y+2}{y-1}$ και επιπλέον $x>0\Leftrightarrow e^x>1\Leftrightarrow \dfrac{y+2}{y-1}>1\Leftrightarrow \dfrac{3}{y-1}>0\Leftrightarrow y>1$.

Άρα $e^x=\dfrac{y+2}{y-1}\Leftrightarrow x=\ln\left(\dfrac{y+2}{y-1}\right)\Leftrightarrow (f\circ g)^{-1}(y)=\ln\left(\dfrac{y+2}{y-1}\right)$, $y>1$.

Άρα ο τύπος της αντίστροφης είναι $\phi(x)=(f\circ g)^{-1}(x)=\ln\left(\dfrac{x+2}{x-1}\right), x>1$.

B3. Η συνάρτηση $\phi(x)=\ln\left(\dfrac{x+2}{x-1}\right)$ είναι παραγωγίσιμη στο $(1,+\infty)$ με

$$\phi'(x)=\frac{1}{\frac{x+2}{x-1}}\cdot\left(\frac{x+2}{x-1}\right)'=\frac{x-1}{x+2}\cdot\frac{(-3)}{(x-1)^2}=\frac{-3}{(x+2)(x-1)}<0,$$

άρα είναι γνησίως φθίνουσα στο $(1,+\infty)$.

B4. Έχουμε ότι

$$\lim_{x\to1^+}\phi(x)=\lim_{x\to1^+}\ln\left(\frac{x+2}{x-1}\right).$$

Θέτουμε $u=\dfrac{x+2}{x-1}$, $\quad u_0=\lim\limits_{x\to1^+}\dfrac{x+2}{x-1}=\lim\limits_{x\to1^+}\left(\dfrac{1}{x-1}\cdot(x+2)\right)=+\infty$,

αφού είναι $\lim\limits_{x\to1^+}(x+2)=3>0$ και $\lim\limits_{x\to1^+}\left(\dfrac{1}{x-1}\right)=+\infty$.

Τότε είναι

$$\lim_{x\to 1^+}\phi(x)=\lim_{x\to 1^+}\ln\left(\frac{x+2}{x-1}\right)=\lim_{u\to+\infty}\ln u=+\infty.$$

Έχουμε ότι

$$\lim_{x\to+\infty}\phi(x)=\lim_{x\to+\infty}\ln\left(\frac{x+2}{x-1}\right)$$

και

$$\lim_{x\to+\infty}\frac{x+2}{x-1}=\lim_{x\to+\infty}\frac{1+\frac{2}{x}}{1-\frac{1}{x}}=\frac{1+0}{1-0}=1.$$

Τότε είναι

$$\lim_{x\to+\infty}\phi(x)=\lim_{x\to+\infty}\ln\left(\frac{x+2}{x-1}\right)=\lim_{u\to 1^+}\ln u=\ln 1=0.$$

ΘΕΜΑ Γ

Δίνεται η συνεχής συνάρτηση

$$f(x)=\begin{cases}\dfrac{1}{1-x}-\ell n\lambda, & x\le 0\\ \eta\mu x+\lambda\sigma\upsilon\nu x, & 0<x<\dfrac{3\pi}{2}\end{cases},\ \text{με } \lambda>0.$$

Γ1. Να αποδείξετε ότι $\lambda=1$.

Μονάδες 5

Γ2. Να αποδείξετε ότι ορίζεται εφαπτομένη της γραφικής παράστασης της f στο σημείο A(0, 1), η οποία σχηματίζει με τον άξονα x’x γωνία ίση με $\frac{\pi}{4}$.

Μονάδες 6

Γ3. Να βρείτε τα κρίσιμα σημεία της συνάρτησης f.

Μονάδες 6

Γ4. Ένα σημείο $M(\alpha, f(\alpha))$, με $\alpha\le 0$, κινείται στη γραφική παράσταση της f. Ο ρυθμός μεταβολής της τετμημένης του σημείου M δίνεται από τον τύπο $\alpha'(t)=-\frac{\alpha(t)}{3}$.
Η εφαπτομένη της γραφικής παράστασης της f στο M τέμνει τον άξονα x’x στο σημείο B. Να βρείτε τον ρυθμό μεταβολής της τετμημένης του σημείου B τη χρονική στιγμή t_0, κατά την οποία το σημείο M έχει τετμημένη -1.

Μονάδες 8

ΛΥΣΗ:

Γ1. Το πεδίο ορισμού της συνάρτησης f είναι το $A=\left(-\infty,\dfrac{3\pi}{2}\right)$.

Αφού η συνάρτηση f είναι συνεχής στο Α, τότε θα είναι συνεχής και στο $x=0$, οπότε

$$\lim_{x\to 0^-} f(x)=\lim_{x\to 0^+} f(x)=f(0)\Leftrightarrow$$
$$\Leftrightarrow \lim_{x\to 0^-}\left(\frac{1}{1-x}-\ln\lambda\right)=\lim_{x\to 0^+}\left(\etaμx+\lambda\sigmaυνx\right)=f(0)\Leftrightarrow$$
$$\Leftrightarrow 1-\ln\lambda=\etaμ0+\lambda\sigmaυν0\Leftrightarrow 1-\ln\lambda=\lambda\Leftrightarrow \ln\lambda+\lambda-1=0.$$

Έστω

$$g(x)=\ln x+x-1,\quad x>0.$$

Η συνάρτηση g είναι συνεχής και παραγωγίσιμη στο $(0,+\infty)$, με

$$g'(x)=\frac{1}{x}+1>0,\ \text{για κάθε } x>0.$$

Άρα, η g είναι γνησίως αύξουσα στο $(0,+\infty)$.

Επομένως, η συνάρτηση g είναι $1-1$ στο $(0,+\infty)$.

Οπότε,

$$\ln\lambda+\lambda-1=0\Leftrightarrow g(\lambda)=0\Leftrightarrow g(\lambda)=g(1)\Leftrightarrow \lambda=1,$$

αφού η συνάρτηση g είναι $1-1$.

Γ2. Για $\lambda=1$ είναι

$$f(x)=\begin{cases}\dfrac{1}{1-x}, & x\le 0\\ \etaμx+\sigmaυνx, & 0<x<\dfrac{3\pi}{2}\end{cases}.$$

Είναι $f(0)=1$.

Εξετάζουμε αν η f είναι παραγωγίσιμη στο $x_0=0$

- $\lim\limits_{x\to 0^-}\dfrac{f(x)-f(0)}{x-0}=\lim\limits_{x\to 0^-}\dfrac{\frac{1}{1-x}-1}{x}=\lim\limits_{x\to 0^-}\dfrac{\frac{1-(1-x)}{1-x}}{x}=\lim\limits_{x\to 0^-}\dfrac{\frac{x}{1-x}}{x}=\lim\limits_{x\to 0^-}\dfrac{1}{1-x}=1$.
- $\lim\limits_{x\to 0^+}\dfrac{f(x)-f(0)}{x-0}=\lim\limits_{x\to 0^+}\dfrac{ημx+συνx-1}{x}=\lim\limits_{x\to 0^+}\left(\dfrac{ημx}{x}+\dfrac{συνx-1}{x}\right)=1+0=1$.

Αφού είναι $\lim\limits_{x\to 0^-}\dfrac{f(x)-f(0)}{x-0}=\lim\limits_{x\to 0^+}\dfrac{f(x)-f(0)}{x-0}=1$, τότε η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο $x_0=0$ με $f'(0)=1$, οπότε θα ορίζεται η εφαπτομένη της γραφικής παράστασης της συνάρτησης f στο σημείο της $A(0,1)$.

Τέλος, αφού είναι $f'(0)=1=εφ\dfrac{π}{4}$,αυτή θα σχηματίζει με τον άξονα $x'x$ γωνία ίση με $\dfrac{π}{4}$.

Γ3. Η συνάρτηση f ορίζεται στο διάστημα $\left(-\infty,\dfrac{3π}{2}\right)$.

Για $x<0$ η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη ως ρητή, με $f'(x)=\left(\dfrac{1}{1-x}\right)'=\dfrac{1}{(1-x)^2}>0.$

Στο διάστημα $\left(0,\dfrac{3π}{2}\right)$ είναι παραγωγίσιμη ως άθροισμα των παραγωγίσιμων συναρτήσεων $ημx$ και $συνx$, με $f'(x)=(ημx+συνx)'=συνx-ημx$.

Επιπλέον από το **Γ2** γνωρίζουμε ότι η συνάρτηση είναι παραγωγίσιμη και στο $x_0=0$.

Τα κρίσιμα σημεία της συνάρτησης f είναι τα εσωτερικά σημεία του διαστήματος $\left(-\infty,\dfrac{3π}{2}\right)$ στα οποία δεν παραγωγίζεται ή η παράγωγός της είναι ίση με το μηδέν.

Εφόσον είναι παραγωγίσιμη σε κάθε σημείο του διαστήματος $\left(-\infty,\dfrac{3π}{2}\right)$, βρίσκουμε τα σημεία στα οποία μηδενίζεται η f'.

Για $x\le 0$ η f' είναι θετική, οπότε λύνουμε την $f'(x)=0$ για $x\in\left(0,\dfrac{3π}{2}\right)$.

$$f'(x)=0 \Leftrightarrow συνx-ημx=0 \Leftrightarrow συνx=ημx.$$

Αν ήταν $συνx=0$ τότε από την $συνx=ημx$ θα ήταν και $ημx=0$, το οποίο είναι άτοπο , οπότε για $συνx\neq 0$ έχουμε

$$συνx=ημx \Leftrightarrow \frac{συνx}{συνx}=\frac{ημx}{συνx} \Leftrightarrow εφx=1 \Leftrightarrow εφx=εφ\frac{π}{4}.$$

Η τελευταία εξίσωση στο $\left(0,\frac{\pi}{2}\right)\cup\left(\frac{\pi}{2},\frac{3\pi}{2}\right)$ έχει μοναδικές ρίζες τις $x_1=\frac{\pi}{4}\in\left(0,\frac{\pi}{2}\right)$ και $x_2=\frac{5\pi}{4}\in\left(\frac{\pi}{2},\frac{3\pi}{2}\right)$, αφού είναι προφανείς ρίζες της στα $\left(0,\frac{\pi}{2}\right),\left(\frac{\pi}{2},\frac{3\pi}{2}\right)$ και γνησίως αύξουσα σε κάθε ένα από αυτά.

Έτσι, τα μόνα κρίσιμα σημεία της συνάρτησης f είναι τα $x_1=\frac{\pi}{4}$ και $x_2=\frac{5\pi}{4}$.

Γ4. Η εξίσωση της εφαπτομένης της γραφικής παράστασης της f στο σημείο $M(\alpha,f(\alpha))$, είναι:

$$y-f(\alpha)=f'(\alpha)(x-\alpha).$$

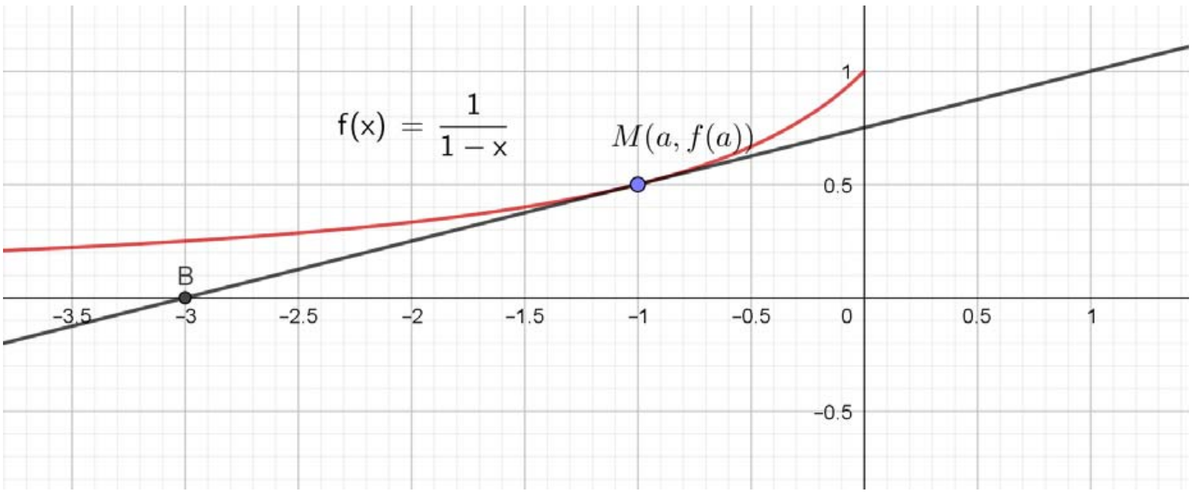

Η εφαπτομένη τέμνει τον άξονα $x'x$ στο σημείο B, του οποίου η τετμημένη προκύπτει για $y=0$. Οπότε:

$$\begin{aligned}-f(\alpha)=f'(\alpha)(x-\alpha) &\Leftrightarrow -\frac{1}{1-\alpha}=\frac{1}{(1-\alpha)^2}(x-\alpha)\\ &\Leftrightarrow -(1-\alpha)^2\frac{1}{1-\alpha}=(1-\alpha)^2\frac{1}{(1-\alpha)^2}(x-\alpha)\\ &\Leftrightarrow -(1-\alpha)=x-\alpha\\ &\Leftrightarrow x=2\alpha-1.\end{aligned}$$

Άρα, η τετμημένη $x(t)$ του σημείου B είναι

$$x(t)=2\alpha(t)-1,\quad t\ge 0.$$

Την χρονική στιγμή t_0 έχουμε ότι:

$$\alpha(t_0)=-1 \text{ και } \alpha'(t_0)=-\frac{\alpha(t_0)}{3}=\frac{1}{3}.$$

Τη χρονική στιγμή t, ο ρυθμός μεταβολής της τετμημένης του σημείου B, είναι:

$$x'(t) = (2\alpha(t) - 1)' = 2\alpha'(t).$$

Οπότε, την χρονική στιγμή t_0, ο ρυθμός μεταβολής της τετμημένης του σημείου B, είναι:

$$x'(t_0) = 2\alpha'(t_0) = \frac{2}{3}\ \frac{\text{μονάδες μήκους}}{\text{μονάδες χρόνου}}.$$

ΘΕΜΑ Δ

Δίνεται η συνάρτηση $f:\mathbb{R}\to\mathbb{R}$ με τύπο $f(x) = e^x + x^2 - ex - 1$.

Δ1. Να αποδείξετε ότι υπάρχει μοναδικό $x_0 \in (0,1)$, στο οποίο η f παρουσιάζει ολικό ελάχιστο. Στη συνέχεια να αποδείξετε ότι $f(x_0) = x_0^2 - (e+2)x_0 + e - 1$.

Μονάδες 7

Δ2. Να υπολογίσετε το όριο

$$\lim_{x\to x_0}\left[\frac{1}{f(x)-f(x_0)} + \eta\mu\left(\frac{1}{x-x_0}\right)\right]$$

όπου x_0 το σημείο του ερωτήματος **Δ1** που η f παρουσιάζει ολικό ελάχιστο.

Μονάδες 6

Δ3. Αν x_0 είναι το σημείο του ερωτήματος **Δ1** που η f παρουσιάζει ολικό ελάχιστο, να αποδείξετε ότι η εξίσωση $f(x) + x = x_0$ για $x \in (x_0, 1)$ έχει μοναδική ρίζα ρ.

Μονάδες 5

Δ4. Αν x_0 είναι το σημείο του ερωτήματος **Δ1** που η f παρουσιάζει ολικό ελάχιστο και ρ είναι η ρίζα της εξίσωσης του ερωτήματος **Δ3**, να αποδείξετε ότι $f(x_0) > f(\rho)(f'(k)+1)$ για κάθε $k \in (\rho, 1)$.

Μονάδες 7

ΛΥΣΗ:

Δ1. Η συνάρτηση είναι δυο φορές παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ με

$$f'(x) = e^x + 2x - e \text{ και } f''(x) = e^x + 2.$$

Ισχύει

$$f'(0) = 1 - e < 0 \text{ και } f'(1) = 2 > 0.$$

Η συνάρτηση $f'(x)$ είναι συνεχής στο διάστημα $[0,1]$ και ισχύει

$$f'(0)\cdot f'(1) < 0.$$

Επομένως, από το θεώρημα Bolzano υπάρχει τουλάχιστον ένα $x_0 \in (0,1)$ ώστε

$$f'(x_0) = 0 \Leftrightarrow e^{x_0} = e - 2x_0 \ (1)$$

Μάλιστα, επειδή ισχύει $f''(x) > 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$, η συνάρτηση f' είναι γνησίως αύξουσα στο $\mathbb{R}$, οπότε το x_0 του θεωρήματος Bolzano είναι μοναδικό.

Επίσης, από τη μονοτονία της f' έχουμε:

- αν $x < x_0$ ισχύει $f'(x) < f'(x_0) = 0$, οπότε η συνάρτηση f είναι γνησίως φθίνουσα στο διάστημα $(-\infty, x_0]$
- αν $x > x_0$ ισχύει $f'(x) > f'(x_0) = 0$, οπότε η συνάρτηση f είναι γνησίως αύξουσα στο διάστημα $[x_0, +\infty)$

Άρα η f στο x_0 παρουσιάζει ολικό ελάχιστο το

$$f(x_0) = e^{x_0} + x_0^2 - ex_0 - 1 \overset{(1)}{=} e - 2x_0 + x_0^2 - ex_0 - 1 = x_0^2 - (e+2)x_0 + e - 1 .$$

Δ2. Για x κοντά στο x_0 έχουμε ότι

$$\frac{1}{f(x)-f(x_0)} + \eta\mu\left(\frac{1}{x-x_0}\right) = \frac{1+[f(x)-f(x_0)]\eta\mu\left(\frac{1}{x-x_0}\right)}{f(x)-f(x_0)}.$$

Ισχύουν ότι:

- $\lim\limits_{x\to x_0}[f(x)-f(x_0)] = 0$, αφού η f είναι συνεχής στο x_0,
- $f(x)-f(x_0) > 0$ για κάθε $x \neq x_0$, άρα $\lim\limits_{x\to x_0}\left(\frac{1}{f(x)-f(x_0)}\right) = +\infty$.
- $\lim\limits_{x\to x_0}\left[1+[f(x)-f(x_0)]\eta\mu\left(\frac{1}{x-x_0}\right)\right] = 1 > 0$,

αφού

$$\left|[f(x)-f(x_0)]\eta\mu\left(\frac{1}{x-x_0}\right)\right| \le |f(x)-f(x_0)|,$$

οπότε

$$-|f(x)-f(x_0)| \le [f(x)-f(x_0)]\eta\mu\left(\frac{1}{x-x_0}\right) \le |f(x)-f(x_0)|$$

και δεδομένου ότι

$$\lim_{x\to x_0}|f(x)-f(x_0)| = 0,$$

από κριτήριο παρεμβολής προκύπτει

$$\lim_{x\to x_0}\left[[f(x)-f(x_0)]\eta\mu\left(\frac{1}{x-x_0}\right)\right] = 0.$$

Συνεπώς

$$\lim_{x\to x_0}\left[\frac{1}{f(x)-f(x_0)} + \eta\mu\left(\frac{1}{x-x_0}\right)\right] = +\infty.$$

Δ3. Θεωρούμε τη συνάρτηση h με

$$h(x)=f(x)+x-x_0=e^x+x^2-ex-1+x-x_0\,,x\in\mathbb{R},x_0\in(0,1)\,.$$

Ισχύει ότι

$$h(1)=1-x_0>0 \text{ και } h(x_0)=f(x_0)<0,$$

αφού $0<x_0<1$ και η f είναι γνησίως φθίνουσα στο $(-\infty,x_0)$ οπότε $f(0)>f(x_0)$ δηλαδή $f(x_0)<0$.

Η συνάρτηση h είναι συνεχής ως άθροισμα συνεχών συναρτήσεων στο $[x_0,1]$ και είναι $h(1)\cdot h(x_0)<0$, οπότε από το θεώρημα Bolzano υπάρχει μια τουλάχιστον ρίζα $\rho\in(x_0,1)$ της

$$h(x)=0\Leftrightarrow f(x)+x=x_0.$$

Επιπλέον, ισχύει

$$h'(x)=f'(x)+1>0,\quad x>x_0,$$

οπότε η h είναι γνησίως αύξουσα στο $[x_0,+\infty)$, άρα η ρίζα ρ είναι μοναδική αφού $\rho\in(x_0,1)\subseteq[x_0,+\infty)$.

Δ4. Θεωρούμε τη συνάρτηση $h(x)=f(x)+x-x_0$, η οποία είναι συνεχής στο διάστημα $[x_0,\rho]$, παραγωγίσιμη στο διάστημα (x_0,ρ).

Από το Θεώρημα Μέσης Τιμής υπάρχει $\xi\in(x_0,\rho)$, ώστε να ισχύει

$$h'(\xi)=\frac{h(x_0)-h(\rho)}{x_0-\rho}=\frac{f(x_0)}{x_0-\rho}.$$

Επειδή ισχύει $h''(x)=f''(x)>0$ η h' είναι γνησίως αύξουσα, οπότε για κάθε $k\in(\rho,1)$ ισχύει

$$h'(k)>h'(\rho)>h'(\xi)\text{, δηλαδή } f'(k)+1>\frac{f(x_0)}{x_0-\rho}$$

και επειδή είναι $f(\rho)=x_0-\rho<0$ προκύπτει η ζητούμενη.

ΑΛΛΕΣ ΛΥΣΕΙΣ:

Β2. Ισχύει

$$(f\circ g)(x)=\frac{e^x+2}{e^x-1}=1+\frac{3}{e^x-1},x>0 \quad\text{και}\quad \left((f\circ g)(x)\right)'=\frac{-3e^x}{(e^x-1)^2},x>0,$$

οπότε η $f\circ g$ είναι γνησίως φθίνουσα στο $(0,+\infty)$, οπότε και 1-1, άρα αντιστρέφεται.

Επίσης

$$\lim_{x\to0^+}(f\circ g)(x)=\lim_{x\to0^+}\left(1+\frac{3}{e^x-1}\right)=+\infty,$$

αφού $\lim\limits_{x\to0^+}1=1$ και $\lim\limits_{x\to0^+}\frac{3}{e^x-1}=\lim\limits_{u\to0^+}\frac{3}{u}=+\infty$, θέτοντας $u=e^x-1$.

Επιπλέον

$$\lim_{x\to+\infty}(f\circ g)(x)=\lim_{x\to+\infty}\left(1+\frac{3}{e^x-1}\right)=1,$$

αφού $\lim\limits_{x\to+\infty}1=1$ και $\lim\limits_{x\to+\infty}\frac{3}{e^x-1}=\lim\limits_{u\to+\infty}\frac{3}{u}=0$, θέτοντας $u=e^x-1$.

Συνεπώς αφού η $f\circ g$ είναι συνεχής και γνησίως φθίνουσα στο $(0,+\infty)$, έχουμε

$$(f\circ g)(A)=\left(\lim_{x\to+\infty}(f\circ g)(x),\lim_{x\to0^+}(f\circ g)(x)\right)=(1,+\infty).$$

Συνεπώς:

$$(f\circ g)^{-1}:(1,+\infty)\to(0,+\infty)$$

και

$$y=f(x)\Leftrightarrow\ldots\Leftrightarrow x=\ln\left(\frac{y+2}{y-1}\right)\Leftrightarrow(f\circ g)^{-1}(y)=\ln\left(\frac{y+2}{y-1}\right).$$

οπότε

$$(f\circ g)^{-1}(x)=\ln\frac{x+2}{x-1},x>1.$$

B3. Είναι $\phi(x)=\ln\left(\frac{x+2}{x-1}\right)=\ln\left(\frac{x-1+3}{x-1}\right)=\ln\left(1+\frac{3}{x-1}\right)$, $x>1$ κι έτσι έχουμε διαδοχικά

$$1<x_1<x_2\Rightarrow0<x_1-1<x_2-1\Rightarrow\frac{1}{x_1-1}>\frac{1}{x_2-1}>0\Rightarrow\frac{3}{x_1-1}>\frac{3}{x_2-1}$$

$$\Rightarrow1+\frac{3}{x_1-1}>1+\frac{3}{x_2-1}\Rightarrow\ln\left(1+\frac{3}{x_1-1}\right)>\ln\left(1+\frac{3}{x_2-1}\right)\Rightarrow\phi(x_1)>\phi(x_2)$$

Συνεπώς η συνάρτηση φ είναι γνησίως φθίνουσα στο $(1,+\infty)$.

B3. Έχουμε $\phi(x)=\ln\left(\frac{x+2}{x-1}\right)=\ln(x+2)-\ln(x-1)=\frac{1}{x+2}-\frac{1}{x-1}<0$ αφού για $x>1$ είναι

$$x+2>x-1\Rightarrow\frac{1}{x+2}<\frac{1}{x-1}.$$

B4. Από το **B3** έχουμε αποδείξει ότι η συνάρτηση ϕ είναι γνησίως φθίνουσα στο $(1,+\infty)$ και από το **B2** έχουμε ότι το σύνολο τιμών της ϕ είναι το $\phi(A)=(0,+\infty)$.

Συνεπώς αφού η ϕ είναι συνεχής και γνησίως φθίνουσα στο $(1,+\infty)$, έχουμε ότι

$$\phi(A)=\left(\lim_{x\to+\infty}\phi(x),\lim_{x\to1^+}\phi(x)\right)$$

και αφού ισχύει $\phi(A)=(0,+\infty)$, προκύπτει ότι

$$\lim_{x\to+\infty}\phi(x)=0\quad\text{και}\quad\lim_{x\to1^+}\phi(x)=+\infty.$$

Γ1. (Για την τιμή του λ)

Η εξίσωση είναι $\ln\lambda+\lambda-1=0$.
Το $\lambda=1$ είναι προφανής ρίζα.
Για $\lambda>1$ έχουμε $\ln\lambda+\lambda-1>0$ και για $0<\lambda<1$ έχουμε $\ln\lambda+\lambda-1<0$.
Άρα $\lambda=1$.

Δ1. Η συνάρτηση f είναι δυο φορές παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ με

$$f'(x)=e^x+2x-e \quad \text{και} \quad f''(x)=e^x+2>0 \text{ για κάθε } x\in\mathbb{R}.$$

Συνεπώς η συνάρτηση f' είναι γνησίως αύξουσα στο $\mathbb{R}$
Αφού η f συνεχής στο διάστημα $[0,1]$, παραγωγίσιμη στο $(0,1)$ και $f(0)=f(1)=0$ από το Θ. Rolle υπάρχει ένα τουλάχιστον $x_0\in(0,1)$ τέτοιο, ώστε

$$f'(x_0)=0\Leftrightarrow e^{x_0}+2x_0-e=0\Leftrightarrow e^{x_0}=e-2x_0$$

και επειδή η f' γνησίως αύξουσα το x_0 είναι μοναδικό. Επίσης, από τη μονοτονία της f' έχουμε:

- αν $x<x_0$ τότε $f'(x)<f'(x_0)=0$ οπότε η συνάρτηση f είναι γνησίως φθίνουσα στο διάστημα $(-\infty,x_0]$
- αν $x>x_0$ τότε $f'(x)>f'(x_0)=0$ οπότε η συνάρτηση f είναι γνησίως αύξουσα στο διάστημα $[x_0,+\infty)$

  Άρα η f στο x_0 παρουσιάζει ολικό ελάχιστο το

$$f(x_0)=e^{x_0}+x_0^2-ex_0-1 \Leftrightarrow f(x_0)=e-2x_0+x_0^2-ex_0-1$$
$$\Leftrightarrow f(x_0)=x_0^2-(2+e)x_0+e-1$$

Δ2. Ας είναι

$$g(x)=\frac{1}{f(x)-f(x_0)}+\eta\mu\left(\frac{1}{x-x_0}\right), x\neq x_0.$$

Παρατηρούμε ότι ισχύει $g(x)\geq\dfrac{1}{f(x)-f(x_0)}-1$ για κάθε $x\neq x_0$.

Επειδή η f παρουσιάζει στο x_0 ολικό ελάχιστο και από την απόδειξη του Δ1 φαίνεται ότι το x_0 είναι η μοναδική θέση ελαχίστου, ισχύει $f(x)-f(x_0)>0$ για κάθε $x\neq x_0$,

Επομένως ισχύει

$$\lim_{x\to x_0}\left[\frac{1}{f(x)-f(x_0)}-1\right]=+\infty$$

Ως εκ τούτου είναι

$$\lim_{x\to x_0}\left[\frac{1}{f(x)-f(x_0)}+\eta\mu\left(\frac{1}{x-x_0}\right)\right]=+\infty.$$

Δ2. Για $x \neq x_0$ έχουμε ότι:

$$-1 \leq ημ\left(\frac{1}{x-x_0}\right) \leq 1$$

$$\Leftrightarrow \frac{1}{f(x)-f(x_0)} - 1 \leq \frac{1}{f(x)-f(x_0)} + ημ\left(\frac{1}{x-x_0}\right) \leq \frac{1}{f(x)-f(x_0)} + 1$$

όπου

$$\lim_{x\to x_0}\left(\frac{1}{f(x)-f(x_0)} - 1\right) = \lim_{x\to x_0}\left(\frac{1}{f(x)-f(x_0)} + 1\right) = +\infty$$

οπότε από κριτήριο παρεμβολής προκύπτει

$$\lim_{x\to x_0}\left[\frac{1}{f(x)-f(x_0)} + ημ\left(\frac{1}{x-x_0}\right)\right] = +\infty.$$

Χρησιμοποιήθηκε ότι:

$$\lim_{x\to x_0}\frac{1}{f(x)-f(x_0)} = +\infty,$$

αφού

- $\lim\limits_{x\to x_0}[f(x)-f(x_0)] = 0$, δεδομένου ότι η f είναι συνεχής στο x_0,
- $f(x) \geq f(x_0), x \in \mathbb{R}$.

Δ2. Αν ένας μαθητής έχει κάνει μελέτη της παραγώγου στο 1ο ερώτημα μπορεί να ωθηθεί στην παρακάτω λύση:

$$\lim_{x\to x_0}\left(\frac{1}{f(x)-f(x_0)} + ημ\left(\frac{1}{x-x_0}\right)\right) = \lim_{x\to x_0}\left(\frac{1}{(x-x_0)\cdot\dfrac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0}} + \frac{ημ\left(\dfrac{1}{x-x_0}\right)}{(x-x_0)\dfrac{1}{x-x_0}}\right) =$$

$$= \lim_{x\to x_0}\left[\frac{1}{(x-x_0)}\cdot\left(\frac{1}{\dfrac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0}} + \frac{ημ\left(\dfrac{1}{x-x_0}\right)}{\dfrac{1}{x-x_0}}\right)\right]$$

- $\lim\limits_{x\to x_0}\left[\dfrac{\eta\mu\left(\dfrac{1}{x-x_0}\right)}{\dfrac{1}{x-x_0}}\right]=\lim\limits_{x\to x_0}\left[(x-x_0)\cdot\eta\mu\left(\dfrac{1}{x-x_0}\right)\right]=0$

Για $x<x_0 \Leftrightarrow x-x_0<0$ έχουμε ότι:

- $\lim\limits_{x\to x_0^-}\dfrac{1}{x-x_0}=-\infty$, $\lim\limits_{x\to x_0^-}\dfrac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0}=f'(x_0)=0$ και $\lim\limits_{x\to x_0^-}\dfrac{1}{\dfrac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0}}=-\infty$ άρα

$$\lim_{x\to x_0}\left(\frac{1}{\dfrac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0}}+\frac{\eta\mu\left(\dfrac{1}{x-x_0}\right)}{\dfrac{1}{x-x_0}}\right)=-\infty$$

αφού είναι $f'(x)<0$ για $x<x_0$, από τη μελέτη της μονοτονίας $f'(x)$.

Οπότε $\lim\limits_{x\to x_0^-}\left(\dfrac{1}{f(x)-f(x_0)}+\eta\mu\left(\dfrac{1}{x-x_0}\right)\right)=+\infty$.

Ομοίως και για $x>x_0$ προκύπτει $\lim\limits_{x\to x_0^+}\dfrac{1}{x-x_0}=+\infty$, $\lim\limits_{x\to x_0^+}\dfrac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0}=f'(x_0)=0$ και $\lim\limits_{x\to x_0^+}\dfrac{1}{\dfrac{f(x)-f(x_0)}{x-x_0}}=+\infty$,

και τελικά $\lim\limits_{x\to x_0^+}\left(\dfrac{1}{f(x)-f(x_0)}+\eta\mu\left(\dfrac{1}{x-x_0}\right)\right)=+\infty$

Συνεπώς $\lim\limits_{x\to x_0}\left[\dfrac{1}{f(x)-f(x_0)}+\eta\mu\left(\dfrac{1}{x-x_0}\right)\right]=+\infty.$

Δ3. Η h είναι δύο φορές παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ με

$$h'(x)=e^x+2x-e+1 \text{ και } h''(x)=e^x+2.$$

Τότε $h''(x)>0$, οπότε η h' είναι γνησίως αύξουσα στο $\mathbb{R}$.

Επίσης η συνάρτηση h' είναι συνεχής ως άθροισμα συνεχών στο $[0,x_0]$ με

$$h'(0)=2-e<0, \quad h'(x_0)=1>0,$$

οπότε από θεώρημα Bolzano υπάρχει $\xi \in (0, x_0)$ έτσι ώστε $h'(\xi) = 0$.

Συνεπώς για $x > \xi$ έχουμε $h'(x) > h'(\xi) = 0$, οπότε η h είναι γνησίως αύξουσα στο $[\xi, +\infty)$, οπότε η ρίζα ρ της $f(x) + x = x_0$ είναι μοναδική, αφού $\rho \in (x_0, 1) \subset [\xi, +\infty)$.

Δ3. (Εναλλακτικά για τη μοναδικότητα της ρίζας).

Ισχύει $h'(x) = f'(x) + 1 > 0, x > x_0$,
οπότε η h είναι γνησίως αύξουσα στο $\left[x_0, +\infty\right)$,
άρα η ρίζα ρ είναι μοναδική αφού $\rho \in (x_0, 1) \subset [x_0, +\infty)$.